

Dokument ze zasedání

A9-0120/2023

4.4.2023

ZPRÁVA

Technologie s kritickým významem pro obranu a bezpečnost: současný stav a budoucí výzvy
(2022/2079(INI))

Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku

Zpravodaj: Riho Terras

Zpravodaj přidruženého výboru v souladu s článkem 57 jednacího řádu:

Dragoş Tudorache, Výbor pro zahraniční věci

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....	10
STANOVISKO VÝBORU PRO ZAHRANIČNÍ VĚCI	11
INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	18
JMENOVIÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU	19

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Technologie s kritickým významem pro obranu a bezpečnost: současný stav a budoucí výzvy (2022/2079(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na Evropský obranný fond na období 2021–2027 a jeho rozpočet vyčleněný na vznikající přelomové technologie,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 15. února 2022 nazvané „Plán pro technologie s kritickým významem pro obranu a bezpečnost“ (COM(2022)0061),
 - s ohledem na pracovní dokument útvarů Komise ze dne 10. listopadu 2022 nazvaný „První zpráva o pokroku při provádění akčního plánu pro synergie mezi civilním, obranným a kosmickým průmyslem“ (SWD(2022)0362),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 7. června 2022 o plánu ESVČ pro změnu klimatu a obranu¹,
 - s ohledem na stanovisko Výboru pro zahraniční věci,
 - s ohledem na článek 54 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (A9-0120/2023),
- A. vzhledem k tomu, že silné, udržitelné a technologicky pokročilé a konkurenceschopné odvětví obrany má zásadní význam pro bezpečnost a obranné kapacity Evropy, a tudíž i pro její prosperitu a pro podporu jejích spojenců a přátel;
- B. vzhledem k tomu, že ruská útočná válka proti Ukrajině ukázala, že Evropa musí naléhavě investovat do svých obranných a bezpečnostních technologií, včetně výroby munice, a to v rozsahu zohledňujícím potřeby moderního vedení války, se společnou koordinací, zadáváním veřejných zakázek a investicemi do výzkumu a vývoje, včetně kybernetické bezpečnosti, a to účinným způsobem a na základě vzájemné spolupráce; vzhledem k tomu, že si členské státy stanovily 35% cíl pro kolaborativní investice do obrany, ale prokazují jen malou a dokonce klesající politickou vůli tento cíl splnit, jelikož tyto investice dosáhly v roce 2020 pouhých 11 % a v roce 2021 pak dokonce historického minima 8 %; vzhledem k tomu, že některé členské státy se do podpory Ukrajiny zapojují mnohem více než jiné, a to jak z finančního, tak z vojenského hlediska;
- C. vzhledem k tomu, že je naléhavě nutné vytvořit skutečně evropský trh s obranným vybavením, mimo jiné konsolidací průmyslových kapacit, omezením zdvojení a roztržitosti a současně přizpůsobením tržní průmyslové základny, zejména jejich dodavatelských řetězců a kvalifikované pracovní síly, novému bezpečnostnímu

¹ Úř.věst. C 493, 27.12.2022, s. 19.

prostředí v Evropě, které vyžaduje rychlé zvyšování výrobních kapacit;

- D. vzhledem k tomu, že rovnoměrné, udržitelné a stabilní dodávky kritických surovin, technologií a součástek mají pro evropské odvětví obrany zásadní význam;
- E. vzhledem k tomu, že špičkové technologie a odpovídající lidský kapitál, a zejména rychle se vyvíjející digitální technologie a dovednosti, jsou stále důležitějšími faktory pro udržení a posílení evropského bezpečnostního a obranného průmyslu;
- F. vzhledem k tomu, že odvětví obrany má v každém členském státě jinou strukturu;
- G. vzhledem k tomu, že roztržitost evropského odvětví obrany a zdvojování úsilí na evropském trhu s obranným vybavením vedou k neefektivnímu využívání hospodářských zdrojů a ke snižování obranných schopností a je třeba jim předcházet; vzhledem k tomu, že podle Komise to má za následek kolektivní ztráty ve výši 25 až 100 miliard EUR;
- H. vzhledem k tomu, že některé kritické technologie, které by mohly být k dispozici pro použití v odvětví obrany, pocházejí z civilního sektoru a mohly by být způsobilé pro dvojí užití, pokud by byly odstraněny překážky, které tomu brání;
- I. vzhledem k tomu, že otevřený výzkum a inovace zahrnující akademickou obec, soukromé podniky a veřejný sektor mají potenciál urychlit rozvoj evropských špičkových technologií, které mají potenciál řešit roztržitost trhu za předpokladu, že bude zajištěna interoperabilita;
- J. vzhledem k tomu, že větší zapojení malých a středních podniků zvyšuje konkurenceschopnost v odvětví bezpečnosti a obrany;
- K. vzhledem k tomu, že potřeba strukturované podpory inovací a technologického pokroku by měla zohledňovat skutečnost, že k inovacím dochází především díky hospodářské soutěži a prostředí výzkumu, a nikoli skrze byrokratické plánování;
- L. vzhledem k tomu, že v letech 2017 až 2020 vyčlenily členské státy zapojené do Evropské obranné agentury více než 25 miliard EUR na výzkum a vývoj v oblasti obrany, z čehož pouze malá část byla využita kolaborativním způsobem;
- M. vzhledem k tomu, že přístup bezpečnostního a obranného průmyslu k financování nesmí být omezován právními předpisy EU;
- N. vzhledem k tomu, že sdílení údajů je pro analýzu strategických nedostatků a využití potenciálu technologického pokroku klíčové, ale zároveň musí být zaručena ochrana duševního vlastnictví a citlivých obchodních údajů;
- O. vzhledem k tomu, že spolupráce se strategickými partnery mimo EU, zejména se spojenci NATO, ale také s přidruženými a podobně smýšlejícími partnery ve světě je klíčová pro posilování inovací a technologického pokroku;
- 1. vítá plán pro technologie s kritickým významem pro obranu a bezpečnost, který předložila Komise; zdůrazňuje, že je zapotřebí, aby se EU více zapojovala do

koordinace a usnadňování rozvoje technologií souvisejících s bezpečností a obranou, který by měl být v co nejvyšší možné míře v souladu s cíli Zelené dohody pro Evropu, aniž by se tím snižovala operativní účinnost; zdůrazňuje, že globální technologická konkurenceschopnost EU do značné míry závisí na výzkumu a vývoji, inovacích a schopnosti rychle přenášet a zavádět nové technologie a školit lidi;

2. uznává, že jak je zdůrazněno v plánu Komise, je naléhavě zapotřebí určit technologie, které jsou zásadní pro bezpečnost a obranu EU, a zároveň zachovat nezbytnou flexibilitu pro vývoj a uplatňování průlomových a přelomových technologií; zdůrazňuje, že návrh koordinovaného celounijního strategického přístupu k technologiím s kritickým významem pro bezpečnost a obranu, který má být přijat od samého počátku, představuje krok správným směrem;
3. vítá návrh Komise na překonání stávajícího rozdělování civilního, obranného a bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací; vyzývá Komisi, aby lépe propojila civilní, obranné a bezpečnostní programy a nástroje EU s příslušnými zúčastněnými stranami, zejména v oblasti inovací; vyzývá k lépe cíleným investicím do společného výzkumu a vývoje; zdůrazňuje, že intenzivnější výzkum a inovace v oblasti obrany a bezpečnosti by neměly být na úkor civilních projektů;
4. lituje skutečnosti, že kombinované výdaje členských států na výzkum a technologie v oblasti obrany dosáhly v roce 2020 pouze 1,2 % jejich celkových výdajů na obranu, což je hluboko pod dvouprocentním limitem dohodnutým v rámci Evropské obranné agentury;
5. zdůrazňuje, že zhoršování bezpečnostní situace v Evropě, zejména v zemích s vnějšími hranicemi EU, po nezákonné, nevyprovokované a neodůvodněné agresi Ruska proti Ukrajině si žádá silnější a lépe koordinované úsilí EU a jejích členských států, pokud jde o investice a, v co nejvyšší možné míře, také o nabývání kritických bezpečnostních a obranných technologií, včetně výroby munice, a vytvoření skutečného evropského trhu s obranným vybavením; je znepokojen tím, že rostoucí celosvětová poptávka po konvenčních zbraňových systémech v souvislosti s válkou na Ukrajině může mít negativní dopady na investice do vývoje nových technologií;
6. vítá skutečnost, že Komise zřídila Observatoř EU pro kritické technologie; vyzývá Komisi, aby zjištění této observatoře plně začleňovala do své důvěrné zprávy členským státům o kritických technologiích a rizicích spojených se strategickou závislostí v oblasti bezpečnosti, vesmíru a obrany; zdůrazňuje, že musí být zaručena ochrana duševního vlastnictví a citlivých obchodních údajů; zdůrazňuje, že je třeba, aby Komise ve spolupráci s Evropskou obrannou agenturou dále koordinovala, podporovala a usnadňovala spolupráci a sdružování zdrojů mezi členskými státy s cílem řešit stávající a budoucí nedostatky v oblasti technologií, omezit zdvojování projektů a zvýšit účinnost a účelnost výdajů; vyzývá Komisi, aby Parlament řádně informovala o hlavních výstupech této observatoře;
7. vyzývá Komisi, aby vybízela členské státy, aby na základě přístupu CARD (koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany) se zvláštním zaměřením na kritické technologie přezkoumaly všechny obranné programy a politické nástroje, zkontrolovaly, zda jsou stále vhodné pro daný účel, a svá zjištění shrnuly a sdílely je se

všemi ostatními členskými státy, pokud je to možné a relevantní; vyzývá k důkladnému přezkumu příslušných obranných iniciativ, jako je plán rozvoje schopností, s cílem aktualizovat jej s ohledem na ustanovení obsažená ve Strategickém kompasu pro bezpečnost a obranu a analýzu nedostatků vypracovanou Evropskou obrannou agenturou; domnívá se, že Evropská obranná agentura má dobré předpoklady k tomu, aby zajišťovala harmonizaci inovačních činností mezi evropskými subjekty v obranném odvětví; v této souvislosti vyzývá k posílení její úlohy při poskytování podpory, koordinaci návrhů, včetně strategického posouzení příslušných zjištění, a předkládání řešení na podporu společných projektů v oblasti výzkumu a vývoje a zadávání veřejných zakázek;

8. vyzývá Evropskou obrannou agenturu, aby do svého každoročního přístupu CARD zahrнула koncept kritických technologií;
9. konstatuje, že existuje riziko závislosti na dodávkách kritických materiálů a přetížených dodavatelských řetězců, což může ovlivnit schopnost EU zůstat konkurenceschopná v oblasti technologií kritických pro bezpečnost a obranu; vyzývá Komisi, aby podporovala oběhovitost a posoudila možnosti, jak v aktu o kritických surovinách posílit výzkum nových materiálů pro kritické technologie s cílem minimalizovat závislost EU na třetích zemích;
10. konstatuje, že existuje nebezpečí nadměrné závislosti na surovinách mimo EU, a doporučuje větší snahu o předcházení tomuto jevu;
11. vítá vytvoření inovačního programu EU v oblasti obrany a probíhající práci s různými nástroji souvisejícími s obranou a novými technologiemi a technologiemi dvojího užití s cílem pomoci inovativním startupům a malým a středním podnikům překonat vysoké technologické, administrativní, finanční a regulační překážky a překážky bránící vstupu na trh; vyzývá Komisi, aby členské státy jakožto koncové uživatele vybízela k integraci přeshraničních inovačních sítí do svých dodavatelských řetězců v oblasti obranných technologií; zdůrazňuje, že cílem těchto iniciativ musí být zlepšení vojenských schopností a zajištění vysoké úrovně technologické nezávislosti EU; vyzývá Komisi, aby při zavádění iniciativ v rámci programu EU pro inovace v oblasti obrany řádně zohledňovala specifické citlivé aspekty bezpečnosti a obrany; vyzývá Komisi, aby úzce spolupracovala s centrem pro inovace v oblasti obrany, které bylo zřízeno v rámci Evropské obranné agentury;
12. vyzývá Komisi, aby přezkoumala směrnice EU o zadávání veřejných zakázek s ohledem na překážky pro startupy a malé podniky, zejména v oblasti inovací, u nichž existuje vyšší riziko neúspěchu projektu, a aby vyzvala členské státy, aby se těmto překážkám při provádění směrnic vyhnuly;
13. zdůrazňuje, že je neustále zapotřebí úzká ordinace s přidruženými a podobně smýšlejícími partnery, jako jsou Spojené státy a NATO; vítá závazek Komise a místopředsedy Komise, vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, že se v rámci Rady EU-USA pro obchod a technologie zaměří na spolupráci mezi EU a USA; vítá závazek Komise a vysokého představitele, místopředsedy Komise, že prověří vzájemně dohodnuté a prospěšné interakce mezi iniciativami EU a NATO zaměřenými na nové technologie; trvá však na tom, že je třeba, aby EU budovala svou

otevřenou strategickou autonomii tím, že se bude zvláště zaměřovat na investice do evropských technologií;

14. je znepokojen nedostatkem investic do nových přelomových technologií v obranném a bezpečnostním průmyslu i přesto, že existuje nařízení o Evropském obranném fondu²; vyzývá Komisi, aby vyjasnila strategické pokyny a předpisy s cílem upřednostňovat investice do obranného průmyslu a zavádět nezbytné nástroje spolupráce a opatření podněcující obranný a bezpečnostní průmysl k tomu, aby vedle výroby stávajících zbraňových systémů více investoval do technologických inovací v oblasti technologií kritických pro bezpečnost a obranu, a to v plném souladu s vývojem mezinárodního práva a legislativního rámce EU;
15. zdůrazňuje důležitou úlohu malých a středních podniků a startupů v oblasti inovací a vývoje, a vyzývá k tomu, aby byly začleněny do zvláštních programů a nástrojů v rámci budoucího provádění plánu pro kritické technologie v oblasti bezpečnosti a obrany;
16. zdůrazňuje potřebu užší spolupráce mezi členskými státy, pokud jde o rozvoj schopností, s cílem podpořit inovace v oblasti technologií kritických pro bezpečnost a obranu; vyzývá příslušné orgány EU, aby v případě inovací do kritických technologií v oblasti bezpečnosti a obrany financovaných a spolufinancovaných EU upřednostňovaly společné projekty a aby působily jako katalyzátory a urychlovače a důrazně členské státy vybízely k účinné koordinaci jejich programů v oblasti rozvoje kapacit; dále Komisi a členské státy vyzývá, aby zvážily vytvoření mechanismu EU pro sdílení vnitrostátních zdrojů na výzkum a vývoj v oblasti obrany a bezpečnosti, do jehož provádění by byl případně řádně zapojen Parlament;
17. zdůrazňuje, že inovace a vývoj kritických a přelomových obranných technologií financované a spolufinancované EU by měly vést k vyššímu stupni interoperability a ke společnému zadávání veřejných zakázek na obranné vybavení ze strany členských států, jakmile vyvinuté technologie dosáhnou odpovídající úrovně technologické připravenosti; zdůrazňuje, že je také důležité předcházet zdvojování projektů na úrovni EU, a připomíná, že je třeba minimalizovat stávající překrývání a zdvojování; žádá, aby Komise ve spolupráci s členskými státy definovala odpovídající úroveň technologické připravenosti, v souladu s moderním bezpečnostním prostředím a požadavky na moderní vedení války; zdůrazňuje, že je třeba dále harmonizovat různé výzkumné a inovační programy EU s cílem podpořit rozvoj kritických technologií v Evropě a zohlednit přitom možnost dvojího užití stávajících technologií;
18. bere na vědomí úsilí Komise o podporu společného zadávání veřejných zakázek na bezpečnostní a obranné technologie členskými státy, jako je návrh nařízení o posílení evropského obranného průmyslu prostřednictvím aktu o kolaborativním zadávání veřejných zakázek;
19. zdůrazňuje potřebu úzké spolupráce mezi různými zúčastněnými stranami, jako je akademická obec a veřejný a soukromý sektor, s cílem využívat osvědčené postupy v oblasti bezpečnostních a obranných technologií; vyzývá Komisi, aby prozkoumala

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/697 ze dne 29. dubna 2021, kterým se zřizuje Evropský obranný fond a zrušuje nařízení (EU) 2018/1092 (Úř. věst. L 170, 12.5.2021, s. 149).

potenciál využívání modelů „multiple helix“ (vícenásobná šroubovice) pro inovace;

20. je znepokojen nedostatečnou úrovní financování obrany a bezpečnosti z fondů EU a vyjadřuje politování nad rekordně nízkou mírou spolupráce členských států při zadávání zakázek v oblasti obrany; vyjadřuje politování nad tím, že rozpočet Evropského obranného fondu byl oproti návrhu víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027, který předložila Komise, snížen přibližně o 40 %, a nad tím, že rozpočet na program vojenské mobility EU byl snížen o 75 %; zdůrazňuje skutečnost, že stávající víceletý finanční rámec nebude schopen poskytovat dostatečné finanční zdroje na posílení obranné spolupráce na úrovni EU na odpovídající úroveň, neboť současná bezpečnostní situace vyžaduje zásadní skok; naléhavě vyzývá členské státy, aby zvážily možnost sdružovat na úrovni EU značnou část svých rostoucích národních rozpočtů na obranu, aby společně doplnily vyčerpané zásoby munice a společně nakoupily zbraňové systémy, včetně těch nejsložitějších a nejdražších, jako jsou stíhačky, válečné lodě a hlavní bojové tanky; vyzývá Komisi, aby dále rozvíjela stávající systémy financování a možné alternativy s cílem výrazně navýšit financování technologií kritických pro bezpečnost a obranu v rámci stávajícího VFR a zohledňovala přitom skutečné potřeby investic do tohoto odvětví;
21. zdůrazňuje, že regulace EU, která může mít dopad na přístup evropského bezpečnostního a obranného průmyslu k financování, musí být v souladu se snahou EU poskytnout evropskému obrannému průmyslu snazší přístup k dostatečným veřejným a soukromým financím a investicím;
22. zdůrazňuje, že je třeba zlepšit dvojí užívání stávajících civilních technologií a vzájemné obohacování mezi civilní a vojenskou inovací a inovací dvojího užití v oblasti technologií kritických pro bezpečnost a obranu, a připomíná, že v této souvislosti existuje potenciál pro posílení spolupráce mezi programy EU; zdůrazňuje, že jsou zapotřebí lepší sítě pro sdílení znalostí ohledně stávajících a nových technologií, které by potenciálním koncovým uživatelům a investorům umožňovaly lépe využívat technologie, které jsou již na trhu, nebo investovat do nově vznikajících technologií s vysokým potenciálem;
23. vybízí k inovacím založeným na účinnějším využívání zdrojů, vývoji nových materiálů, podpoře druhotných surovin, udržitelnějším společným veřejným zakázkám a k využívání ekologicky udržitelných technologických řešení; vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s Evropskou obrannou agenturou zkoumala další postup v oblasti udržitelných bezpečnostních a obranných technologií a přínos, jaký by tyto technologie mohly mít pro odolnost EU a její bezpečnostní a obranný průmysl v souladu s plánem EU v oblasti změny klimatu a obrany a usnesením EP ze dne 7. června 2022 k témuž tématu, zejména pokud jde o snížení závislosti bezpečnostního a obranného průmyslu EU na fosilních palivech, a aby posoudila jejich zranitelnost vůči změně klimatu a odpovídající potřebu se jí přizpůsobit;
24. zdůrazňuje, že je třeba zvýšit investice do „zelené“ obrany tím, že se větší podíl výzkumu a vývoje financovaného EU zaměří na uhlíkově neutrální paliva a pohonné systémy pro vojenská vozidla, zejména pokud jde o velké zbraňové systémy vyvinuté v příslušných rámcích EU; vyzývá Komisi a členské státy, aby při investování příslušných finančních prostředků EU zvažovaly energetickou, uhlíkovou a environmentální stopu,

a to již od fáze návrhu; připomíná, že činnosti v oblasti výzkumu a vývoje v rámci Evropského obranného fondu mohou zvýšit účinnost, snížit uhlíkovou stopu a dosáhnout udržitelných osvědčených postupů; vyzývá k vytvoření mechanismu, který by podněcoval výzkum a vývoj udržitelných technologií v oblasti obrany a bezpečnosti; vítá rozpočet vyčleněný na energetickou odolnost a environmentální transformaci v prvním ročním pracovním programu, konstatuje však, že představuje pouze 11 % celkového ročního rozpočtu Evropského obranného fondu;

25. zdůrazňuje, že ruská válka proti Ukrajině opakovaně prokázala účinnost přelomových technologií, které jsou často relativně levné a současně mají značné dopady v boji proti velkým zbraňovým systémům a formacím; vyzývá Komisi, aby ve spolupráci s ukrajinskou vládou a partnery z NATO vypracovala studii o poznacích, jež vyplynuly z války na Ukrajině, pokud jde o technologie kritické pro bezpečnost a obranu; zdůrazňuje, že k posuzování technologií je třeba zaujmout otevřený přístup, a upozorňuje, že je zásadní vyvodit z největší války v Evropě od druhé světové války správné závěry;
16. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Bezpečnostní situace v Evropě se dramaticky změnila poté, co Ruská federace dne 24. února 2022 zahájila neomezenou útočnou válku proti Ukrajině. Ruská federace vede válku proti Ukrajině se strategickým cílem narušit a v konečném důsledku zcela rozvrátit evropskou bezpečnostní architekturu.

Evropská unie má jasnou povinnost hájit se proti režimu, který setrvale porušuje mezinárodní právo a představuje bezprostřední nebezpečí pro naše občany tím, že využívá řadu různých nástrojů a taktik, aby realizoval své imperialistické strategie.

Evropská unie dosahovala v oblasti bezpečnosti a obrany v posledním desetiletí stabilního pokroku. Zpravodaj je přesvědčen, že EU musí mnohem lépe využívat stávající rámec institucí a fondů a hledat nové způsoby a prostředky s cílem posílit naši odolnost a vybudovat nezbytné kapacity na ochranu našich občanů.

Plán Komise pro technologie s kritickým významem pro obranu a bezpečnost je dobrým začátkem pro zvýšení globální konkurenceschopnosti EU v této rychle se rozvíjející oblasti technologií. Evropa má potenciál udržet krok se svými globálními konkurenty a dokonce i vést, pokud koordinujeme úsilí mezi různými aktéry, jako jsou akademická sféra, soukromý sektor a vlády.

Je zřejmé, že vyvíjející se bezpečnostní situace vyvíjí tlak na vlády a odvětví obranného průmyslu v důsledku zvýšené poptávky po stávajících zbraňových systémech. To by mohlo mít negativní dopady na financování a podporu inovací a nových technologií.

EU může posílit své úsilí a působit jako katalyzátor a koordinátor inovací v oblasti technologií kritických pro bezpečnost a obranu tím, že bude uplatňovat celounijní strategický a koordinovaný přístup, zřídí Observatoř EU pro kritické technologie a vytvoří a využije různé nástroje pro financování a koordinaci inovací souvisejících s obranou a bezpečností.

Je třeba zdůraznit, že nejdůležitějším pilířem pro inovace je dostupnost adekvátních systémů financování, zejména v oblasti bezpečnostních a obranných technologií, kde soukromý sektor velmi často váhá investovat kvůli omezením, předpisům a velmi dlouhým procesům vstupu na trh.

Konkurenceschopná a technologicky vyspělá Evropa může lépe chránit naše hodnoty a naše občany. Potřebujeme tedy zrychlená řešení na podporu rozvoje nových technologií.

STANOVISKO VÝBORU PRO ZAHRANIČNÍ VĚCI

pro Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku

Technologie s kritickým významem pro obranu a bezpečnost: současný stav a budoucí výzvy (2022/2079(INI))

Zpravodaj (*): Dragoș Tudorache

(*) Postup s přidruženým výborem – článek 57 jednacího řádu

NÁVRHY

Výbor pro zahraniční věci vyzývá Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

1. vyjadřuje politování nad tím, že odvětví obrany Evropské unie je neúměrně roztržštěné, což vytváří nákladnou nadbytečnost a brání konkurenceschopnosti a interoperabilitě; konstatuje, že to vedlo ke zbytečným ročním finančním ztrátám ve výši 25 až 100 miliard EUR a způsobilo strategickou zranitelnost Unie, členských států a evropské technologické a průmyslové základny obrany;
2. vyzývá ke strategičtější soudržnosti bezpečnostních a obranných politik na úrovni Unie; vítá v této souvislosti skutečnost, že Komise zahájila práci na aktu o posílení evropského obranného průmyslu prostřednictvím kolaborativního zadávání veřejných zakázek (EDIRPA), a vybízí Komisi a členské státy, aby tuto iniciativu posunuly o krok dále a zajistily, že se budoucí nákupy v oblasti obrany zaměří na vyspělé zbraňové systémy, a usilovaly o dosažení skutečné obranné unie, která se bude opírat o silnější a konkurenceschopnější evropskou technologickou a průmyslovou základnu obrany založenou na jasně vymezeném společném trhu s obranným vybavením;
3. vyzývá členské státy, aby zintenzivnily svou spolupráci při podpoře rozvoje kritických technologií a inovací v oblasti bezpečnosti a obrany; naléhavě vyzývá členské státy EU, které jsou zároveň spojenci NATO, aby usilovaly o splnění cíle, kterým je vynakládat 2 % hrubého domácího produktu na obranu;
4. zdůrazňuje, že je naléhavě nutné vytvořit skutečně evropský trh s obranným vybavením, mimo jiné konsolidací průmyslových kapacit a omezením zdvojení a roztržštěnosti a současně přizpůsobením průmyslové základny, zejména jejich dodavatelských řetězců a pracovní síly, novému bezpečnostnímu prostředí v Evropě, které vyžaduje rychlé zvýšení výrobních kapacit; vyzývá k tomu, aby se zlepšila úloha Evropské obranné agentury (EDA) při koordinaci úsilí členských států o vytvoření technických norem pro vojenskou interoperabilitu a nástroje, které by přispěly ke standardizaci vojenské technologie a zaručení interoperability;

5. vybízí členské státy, aby v plné míře využívaly projekty v oblasti společného zadávání veřejných zakázek a výzkumu a vývoje jako nástroje k uplatnění synergií v odvětví obrany EU a k vytvoření nezbytné konkurenceschopnosti a technologického náskoku ve výrobě zbraní a vybavení; vyzývá v této souvislosti Komisi, aby zajistila plné uplatňování směrnice 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o zadávání zakázek v oblasti obrany a bezpečnosti ve všech členských státech;
6. připomíná, že Evropská rada v roce 2013 vyzvala Komisi, aby vypracovala plán komplexního režimu zabezpečení dodávek v celé EU, který bohužel nebyl nikdy předložen; naléhavě žádá Komisi, aby tento plán neprodleně předložila;
7. vyzývá příslušné orgány, aby upevnily všechny relevantní rámce, nástroje, právní předpisy a normy na úrovni EU pro rozvoj špičkových vojenských technologií, vybavení a schopností s cílem zajistit koordinovaný přístup a zároveň zachovat konkurenceschopný trh pro odvětví obrany EU; v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba společně investovat do výzkumu a vývoje nových a převratných technologií;
8. vyzývá Komisi k tomu, aby vybízela členské státy, aby na základě přístupu CARD (koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany) se zvláštním zaměřením na kritické technologie přezkoumaly všechny obranné programy a politické nástroje, kontrolovaly, zda jsou stále vhodné pro daný účel, a shrnovaly daná zjištění a sdílely je se všemi ostatními členskými státy, pokud je to možné a relevantní; vyzývá k důkladnému přezkumu příslušných obranných iniciativ, jako je plán rozvoje schopností, s cílem aktualizovat jej s ohledem na ustanovení obsažená ve Strategickém kompasu EU a analýzu nedostatků vypracovanou Evropskou obrannou agenturou; domnívá se, že Evropská obranná agentura má dobré předpoklady k tomu, aby zajistila soudržnost inovačních činností mezi evropskými subjekty v odvětví obrany; v této souvislosti vyzývá k rozšíření úlohy Evropské obranné agentury při poskytování podpory, koordinaci návrhů, včetně strategického posouzení zjištění, a předkládání řešení na podporu společných projektů v oblasti výzkumu a vývoje a zadávání veřejných zakázek;
9. vyzývá EU, aby se dohodla na společné definici „kritických technologií“, schválila seznam hlavních kritických oblastí a rozhodla o oblastech, v nichž je činnost EU prioritou; vyzývá Evropskou obrannou agenturu, aby do svého každoročního přezkumu CARD zahrnula pojem kritických technologií;
10. vyzývá k pragmatičtějšímu a účinnějšímu přístupu k vojenskému výzkumu s cílem poskytovat pobídky pro inovace v oblasti vojenských technologií, mimo jiné omezením nebo odstraněním překážek bránících vstupu na obranný trh, a zároveň zachovat a zvýšit nezbytnou úroveň standardizace a interoperability; dále vyzývá k větší podpoře evropských společností činných v oblasti rozvíjejících se technologií s cílem zajistit jejich konkurenceschopnost na mezinárodních trzích, a to snížením byrokratické zátěže a stimulací investic na stejné úrovni jako průmyslové politiky, které vypracovávají a provádějí jiné přední ekonomiky;
11. zdůrazňuje, že je třeba zajistit a zvýšit účast začínajících podniků a malých a středních podniků na iniciativách v oblasti obrany, mimo jiné zjednodušením nabídkových řízení a usnadněním větších kapitálových investic a růstu prostřednictvím inkubace; uznává

v této souvislosti, že je důležité omezit technologické, finanční, administrativní a regulační překážky, a vyzývá k přijetí opatření na zvýšení informovanosti o programech a možnostech financování EU a na poskytování další podpory malým a středním podnikům;

12. uznává, že pro rozvoj kritických technologií v Evropě jsou zásadní pracovníci s adekvátními dovednostmi; zdůrazňuje, že je třeba zaujmout inkluzivní a otevřený přístup a oslovit všechny dostupné pracovní síly, aby se zajistil trvalý a udržitelný přísun dovedností a lidského kapitálu; zdůrazňuje rovněž, že je třeba podněcovat rozvoj dovedností pro inovace, programy odborné přípravy podporované z prostředků EU, výzkum a vývoj a základní výzkum v kritických oblastech souvisejících s nově vznikajícími technologiemi, mj. v oblasti umělé inteligence, vědy o materiálech, výroby energie, polovodičů, nanotechnologií, kvantové výpočetní techniky a letectví nové generace;
13. vyzývá Komisi, aby vybízela členské státy ke zřizování a financování center pro inovace v oblasti obrany, k zavádění zvláštních finančních směrů pro výdaje na obranu vyčleněné na výzkum a vývoj a k podpoře vznikajících klastrů založených na nových projektech a spolupráci;
14. zdůrazňuje, že mnoho technologií s kritickým významem pro bezpečnost a obranu má stále častěji původ v civilním sektoru a využívá komponenty dvojího užití; v této souvislosti zdůrazňuje, že je třeba posílit součinnost mezi civilním a obranným výzkumem a různými evropskými programy v oblasti výzkumu a vývoje s cílem podpořit rozvoj kritických technologií v Evropě, snížit strategickou závislost, usnadnit sdílení osvědčených postupů, zlepšit využívání produktů dvojího užití a rozšířit možnosti financování;
15. konstatuje, že přijetí společných norem napříč odvětvími má potenciál přispět k úsporám nákladů, inovacím a vyšší interoperabilitě; v této souvislosti vyzývá Komisi, aby urychlila práci na harmonizaci norem mezi civilním, obranným a kosmickým průmyslem;
16. zdůrazňuje, že stále větší význam umělé inteligence, kvantové výpočetní techniky a strojového učení vyžaduje užší spolupráci členských států, jakož i koordinaci s podobně smýšlejícími partnery, aby bylo možné zajistit technickou excelenci v těchto oblastech; v této souvislosti vybízí ke společnému rozvoji interoperabilních kapacit umělé inteligence;
17. je znepokojen vícečetnou závislostí EU na surovinách, zejména z určitých nedemokratických zemí a od strategických konkurentů, jako je Čína, a vyzývá členské státy, aby snížily svou zranitelnost vyplývající ze závislosti na nedemokratických dodavatelích kritických technologií a materiálů, předcházely vzniku nových závislostí, které by mohly oslabit bezpečnost dodávek, a aby posílily obranné výrobní řetězce v Evropě umístěním nebo přemístěním výroby do své blízkosti; připomíná, že jakákoli závislost na kritických technologiích může vést k většímu riziku vydírání, pokud jde o společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a společnou bezpečnostní a obrannou politiku; zdůrazňuje potřebu účinnějšího využívání zdrojů, podpory recyklace materiálů a zavádění udržitelných technologických řešení;

18. uznává, že bezpečné dodávky kritických materiálů, jako jsou materiály, komponenty a technologie obsahující prvky vzácných zemin, mají zásadní význam pro evropský bezpečnostní a obranný průmysl a schopnost EU chránit své zájmy; zdůrazňuje význam diverzifikace dodavatelských řetězců jako prostředku ke snížení závislosti na třetích zemích;
19. vyjadřuje svou podporu Observatoři EU pro kritické technologie; vyzývá členské státy, aby se zavázaly ke spolupráci v rámci Observatoře a tuto spolupráci posílily; žádá, aby se Observatoř dále rozvíjela a aby byly posíleny její analytické schopnosti, a to i pokud jde o snižování strategických závislostí; uznává, že Observatoř pracuje s vysoce citlivými a utajovanými informacemi; v této souvislosti vyzývá k zavedení bezpečnostních opatření a budování důvěry mezi zúčastněnými stranami s cílem umožnit výměnu informací a vhodné nakládání s údaji; vyzývá Komisi, aby zavedla projekt, který by průběžně mapoval potřebu kritických materiálů, vyhodnocoval strategické závislosti EU, sledoval nabídku a poptávku a změny v chování nebo strategii konkurentů a byl zapojen do předvídaní nových potřeb v oblasti kritických materiálů; vyzývá EU, aby se aktivně zapojila do fór mezinárodní spolupráce s cílem urychlit diverzifikaci výrobních řetězců; domnívá se, že toto úsilí by mělo být vynakládáno společně s našimi strategickými partnery, jako jsou partneři v NATO, a začleněno do pracovní skupiny pro bezpečné dodavatelské řetězce Rady EU–USA pro obchod a technologie s cílem koordinovat diplomatické úsilí o zajištění dodávek a alternativních zdrojů; požaduje opatření ke zmírnění rizik pro společnost, které vyrábějí kritické technologie a čelí akvizicím ze strany subjektů usazených ve třetích zemích; vyjadřuje znepokojení nad tím, že kritickou infrastrukturu v EU vlastní strategičtí konkurenti, a připomíná, že je třeba prověřovat přímé zahraniční investice do evropských společností v oblasti rozvíjejících se technologií souvisejících s obranou, aby se předešlo ekonomické závislosti a omezilo riziko špionáže a sabotáže v kritické infrastruktuře EU, a to v souladu s hrozbami a výzvami uvedenými ve Strategickém kompasu; naléhavě žádá členské státy, aby zavedly vnitrostátní mechanismy prověřování přímých zahraničních investic, které mohou mít dopad na bezpečnost;
20. připomíná, že riziko roztržičnosti se zhoršuje kvůli různým vnitrostátním požadavkům a vnitrostátním systémům veřejných výdajů a investic a zadávání veřejných zakázek; v této souvislosti zdůrazňuje význam stanovování norem, které je zásadní pro snížení rizik jakékoli strategické závislosti i pro zajištění interoperability mezi členskými státy EU i mezi EU a jejími podobně smýšlejícími partnery, jako je NATO;
21. připomíná význam Evropského obranného fondu a programu Horizont, pokud jde o investice do kritických technologií, a vyzývá k revizi víceletého finančního rámce (VFR) s cílem navýšit jeho rozpočet; vyzývá Komisi, aby posoudila soudržnost a doplňkovost stávajících investičních programů EU s cílem zjistit nedostatky a podpořit synergie; požaduje, aby se toto hodnocení zohlednilo při přípravě příštího VFR;
22. lituje, že kombinované výdaje členských států na obranný výzkum a technologie činily v roce 2020 pouze 1,2 % jejich celkových výdajů na obranu, což je hluboko pod dvouprocentním limitem dohodnutým v rámci Evropské obranné agentury;
23. zdůrazňuje, že je třeba zabezpečit a chránit kritickou evropskou infrastrukturu a zajistit

- dostatečné monitorování a dohled; vyzývá členské státy a všechny příslušné subjekty, aby pracovaly na plánu a investičním programu za účelem aktualizace a posílení odolnosti kritické infrastruktury, jako jsou jaderné elektrárny, elektrické sítě, infrastruktura zásobování vodou a potravinami a telekomunikační infrastruktura, námořní a podvodní infrastruktura, mj. podmořské kabely, energovody a větrné elektrárny na moři, pro potřeby digitální éry, včetně jejího přizpůsobení dohledu a údržbě bezpilotními letouny s pomocí umělé inteligence a v souladu s novou směrnicí o odolnosti kritické infrastruktury a revidovanou směrnicí o bezpečnosti sítí a informačních systémů; následně vyzývá k vypracování strategie EU pro výzkum, vývoj a výrobu pokročilých bezpilotních letounů;
24. vyzývá Komisi a členské státy, aby splnily svůj závazek, který je výslovně uveden ve Strategickém kompasu EU, a to posílit schopnost EU shromažďovat, poskytovat a sdílet přesné informace, chránit kritickou námořní infrastrukturu a vyvinout společná operační a technologická řešení, mimo jiné co nejlepším využitím rámce stálé strukturované spolupráce;
 25. vyzývá Komisi a členské státy, aby vyvinuly kapacity pro testování, hodnocení, validaci a ověřování komplexního obranného vybavení, a to i prostřednictvím technologie podporované umělou inteligencí, s cílem identifikovat slabá místa vyplývající ze součástí vyrobených v zemích mimo EU; zdůrazňuje dále, že toto úsilí by mělo být vyvíjeno v součinnosti s režimem testování, hodnocení, validace a ověřování, který požaduje strategie NATO v oblasti umělé inteligence;
 26. naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily spolupráci mezi Evropskou radou pro inovace, Evropským obranným fondem a Evropským investičním fondem na jedné straně a Akcelerátorem obranných inovací pro severní Atlantik na straně druhé podporou společných projektů, společného výzkumu a společných investic do špičkových obranných technologií, a zároveň aby respektovaly rozhodnutí zajistit autonomii pro všechny dotčené organizace;
 27. zdůrazňuje význam silné transatlantické vazby, jak se odráží ve Strategickém kompasu EU a ve strategické koncepci NATO, i potřebu další spolupráce v oblasti bezpečnosti a obrany; vítá podpis společného prohlášení o spolupráci EU a NATO z 9. ledna 2023;
 28. poukazuje na zhoršující se stav mnohostranných režimů kontroly vývozu a jejich klesající schopnost prosazovat a regulovat tok a šíření kritických technologií; vyzývá členské státy, aby beze zbytku využily potenciál evropského nařízení o zboží dvojího užití a prosazovaly kontrolu vývozu kritických technologií;
 29. vítá iniciativu, jejímž cílem je vytvořit pracovní skupinu NATO–EU pro odolnost a kritickou infrastrukturu a zřídit Radu EU–USA pro obchod a technologie;
 30. naléhavě žádá Komisi a členské státy, aby se ujaly celosvětového vedení při vytváření norem, které odrážejí a podporují zájmy a hodnoty Unie, a proto vyzývá k posílení strategických partnerství s podobně smýšlejícími partnery.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	9.3.2023						
Výsledek konečného hlasování	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">41</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">0</td> </tr> </table>	+:	41	-:	2	0:	0
+:	41						
-:	2						
0:	0						
Členové přítomní při konečném hlasování	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nmec, Gheorghe-Vlad Nistor, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Mounir Satouri, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Dragoș Tudorache, Viola von Cramon-Taubadel						
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Attila Ara-Kovács, Anna-Michelle Asimakopoulou, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Sergey Lagodinsky, Javi López, Gabriel Mato, Tom Vandenkendelaere, Mick Wallace, Javier Zarzalejos						
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Clare Daly, Francisco Guerreiro, Eero Heinäluoma, Janina Ochojska, Pina Picierno						

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

41	+
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Anna-Michelle Asimakopoulou, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrey Kovatchev, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Gabriel Mato, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Janina Ochojska, Tom Vandenkendelaere, Javier Zarzalejos
Renew	Petras Auštrevičius, Georgios Kyrtos, Dragoș Tudorache
S&D	Atila Ara-Kovács, Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Eero Heinäluoma, Dietmar Köster, Javi López, Sven Mikser, Matjaž Nemeč, Pina Picierno, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Sergei Stanishev
Verts/ALE	François Alfonsi, Reinhard Bütikofer, Francisco Guerreiro, Sergey Lagodinsky, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel

2	-
The Left	Clare Daly, Mick Wallace

0	0

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se

INFORMACE O PŘIJETÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

Datum přijetí	28.3.2023
Výsledek konečného hlasování	+ : 54 - : 4 0 : 8
Členové přítomní při konečném hlasování	Matteo Adinolfi, Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Paolo Borchia, Marc Botenga, Markus Buchheit, Martin Buschmann, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Beatrice Covassi, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Robert Hajšel, Romana Jerković, Seán Kelly, Izabela-Helena Kloc, Łukasz Kohut, Andrius Kubilius, Marisa Matias, Dan Nica, Angelika Niebler, Niklas Nienaß, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Markus Pieper, Maria Spyraiki, Beata Szydło, Riho Terras, Patrizia Toia, Marie Toussaint, Isabella Tovaglieri, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Alex Agius Saliba, Rasmus Andresen, Tiziana Beghin, Franc Bogovič, Jakop G. Dalunde, Pietro Fiocchi, Klemen Grošelj, Martin Hojsík, Marina Kaljurand, Dace Melbārde, Rob Rooken, Bronis Ropè, Ernő Schaller-Baross, Jordi Solé, Susana Solís Pérez
Náhradníci (čl. 209 odst. 7) přítomní při konečném hlasování	Pär Holmgren, Sven Simon

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ V PŘÍSLUŠNÉM VÝBORU

54	+
ID	Matteo Adinolfi, Paolo Borchia, Isabella Tovaglieri
NI	Tiziana Beghin
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Dace Melbārde, Angelika Niebler, Markus Pieper, Sven Simon, Maria Spyraiki, Riho Terras, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Renew	Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Bart Groothuis, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Martin Hojsík, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Susana Solís Pérez
S&D	Beatrice Covassi, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Romana Jerković, Marina Kaljurand, Lukasz Kohut, Dan Nica, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Pär Holmgren, Niklas Nienaa, Bronis Ropé, Jordi Solé, Marie Toussaint

4	-
ECR	Rob Rooker
NI	Martin Buschmann
The Left	Marc Botenga, Marisa Matias

8	0
ECR	Pietro Fiocchi, Izabela-Helena Kloc, Johan Nissinen, Beata Szydło
ID	Markus Buchheit
NI	Ernő Schaller-Baross
S&D	Alex Agius Saliba, Josianne Cutajar

Význam zkratk:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se